

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

oktoober 2021 nr 8 (239)

Kihnus vahetub võim

Kaksteist aastat Kihnut valitsenud Parem Kihnu ja vallavanem Ingvar Saare annavad järje üle – valimised võitnud valimisliidu Ühtne Kihnu esinumber Egon Vohu on vallavanema ja Veera Leas volikogu esimehe kandidaat.

Värskemad arengud, mõtted ja plaanid?

Ingvar Saare ütles Kihnu Lehele, et on Ühtsele Kihnu le teinud ettepaneku moodustada koalitsioonivalitsus ja leppida kokku ühtne tegevuskava, mida koos ellu viia.

„Arvan, et oleks mõistlik meie teadmisi ja kogemusi ära kasutada ja edasi minna,“ lausus ta. Ühtne valitsemine tähendaks tema sõnul, et vallavanemaks saaks valimiste võitja, aga nendele jääks volikogu esimehe koht.

Lehe ilmumise ajaks oli ettepanek nii värske, et vastust veel saadatud ei ole, aga Kihnu Lehele ütles Egon Vohu neljapäeval, et koalitsiooni moodustamise ettepaneku tegi Ingvar Saare mitteametlikult ega saatnud seda temale, vaid valimisliidu teisele liikmele.

„Selline ettepanek ei ole eriti tõsiseltvõetav, kuna see sisaldas meie valimisliidu liikmete halvustamist ja jättis mulje üleemeelitamise soovist ning oli vastuoluline koostöö tegemise mõistes,“ lausus ta.

Esimene valimisjärgne volikogu istung on 5. novembril, kus senine valitsus tagasi astub, kinnitatakse uus volikogu ja valitakse esimees. Siis kutsub juba volikogu esi-

Rahvas otsustas: Ingvar Saare annab vallajuhtimise üle Egon Vohule. Foto valimiseeselt debatilt Urmas Luik / Scanpix

mees kokku uue istungi, et vallavanem ja valitus kinnitada.

Tähtsamate plaanide kohta rääkis Egon, et soovib vallavanemana kõikide vallas töötavate ametnikega koostööd jätkata. Plaan on suurendada vallavalitsuse liikmete (vallavalitsuse otsuste tegijad) arvu, aga ametnikke juurde võtta ega abivallavanema ametikohta esialgu plaanis luua ei ole.

Esimene olulise tegevusena on kavas moodustada volikogu komisjonid ja need tööle panna.

„Komisjonid kaasavad rahvast ja meie eesmärk on rahva häält kuulata, mitte nii, et

volikogu otsustab ja inimesed ei teagi, mis toimub,“ lasus ta. Lisaks on plaanis kokku saada allasutuste töötajatega ja viia end kurssi nende tööülesannetega ning selgitada välja murekohad.

Üllatav valimistulemus

Mõlemale poolele on selline valimistulemus suur üllatus ehk siis Parem Kihnu eeldas, et võidab valimised ja Ühtne Kihnu soovis seda ei lootnud.

„Nüüd saan juba rohkem magada, eks mõned mõtted veel on, mis uinuda ei lase,“ tunnistas Egon valimisjärgset ehmatust. Ta kaalus esialgu varianti leida vallavanem

konkursi kaudu, aga tunneb end nüüd kindlalt ning see teema on päevakorrast maas.

Valimiste võitja ise arvas, et saab volikokku viimaseks sisse või jääb esimesena välja, aga nelja aasta tagust kübaratriki kordust ta ei eeldanud.

„Kui eelmisel korral anti protestihääli, siis enam seda arvata ei saa, sest nüüd on meil meeskond.“ Tema hinnangul soovisid Kihnu inimesed muutusi ja eelmisele võimule saigi saatuslikuks, et rahva häält kuulda ei võetud.

„Ma olin valmis jätkama ja panustama, aga raske tunne ei ole, et ma ei saa Kihnu val-

lavanem olla. Võibolla keegi ei usu, aga ma ei ole 12 aastat jooksul sellesse rolli kinni jäänud," ütles Ingvar Saare. Ta lisas, et mõne asja puhul on isegi vabastav, et sellega enam tegelema ei pea, aga mõndagi jäi tegemata ja sellest on kahju.

„Minu jaoks oli valimiste kaotamine üllatus," tunnistab ta. Isiklikku hääletasaaki (kogus 50 häält) prognoosis ta isegi väiksemaks, aga ta ei mõista, miks tugevad tegijad nii vähe hääli said.

„Tegime sadamad valmis, sotsiaalvaldkond arenes – mina ei tea, kuhu need hääled jäid, see oli üllatus," lausus ta. Ta pakub variandi, et inimesed on väsinud, sest Parem Kihnu on võimul olnud 16 ja tema vallavane mana 12 aastat.

Poolelijäänud tegevustest nimetas ta esimesena tule torni kompleksi kordategemise ja teede pindamise, millega oleks tahtnud edasi toimetada.

Pikemajalistest protsessidest on pooleli meretuulepargi tulevik, milles valimisliitudel on erinev arusaam.

„Ingvar on tohutu tööinimene, detailne, põhjalik, lausa robot, aga ei näinud inimest seal taga," kõlas arvamus tulusalt inimeselt, kes ei kuulu kumbagi valimisliitu.

Foto: erakogu

Egon Vohu kordas 4 aasta tagust kübaratrikki ja kogus rekordarvu häälest.

„Arvan, et ikka nägin inimest, aga ma julgesin otsustada ja otsused ellu viia. Tore muidugi, et tööinimesena silma jäin," ütles pikaaegne valajuht kommentaariks.

Pakun, et opositsiooni jades ei olda uuele võimule just mugav vastane? Ingvar vastas, et kuna saadi 192 inimese hääled, siis kavatsetakse oma tegevuskava elluviimise nimel tegutseda. „Meie ei plaani käia volikogus infopunkte kuulamas, vaid hakame tegelema sisuliste asjadega.“

Küsin pikka aega Kihnu valda juhtinud mehelt, kas Egonil on eeldus saada heaks ja tegusaks vallavanemaks. Ingvari hinnangul rahvale võimu tagasi andmise ja küla kuulamise jutt ei ole pädev ja ta loodab, et Egon saab mõne kuu jooksul aru, et külamehe või kaluri arvamused ei saa olla valda arendavate otsuste taga.

„Kui ta hakkab mõistma, et iga otsuse taga on suurem analüüs, põhjendus, taust ja selle eest peab ka vastutama, siis usun, et asjad laabuvad. Aga kui ta läheb kellegi teise seisukohti kaitsma, siis läheb asi hapuks.“ Ingvar usub siiski, et uus vallavanem taipab peagi, et põhimõtteid tuleb vastutustundlikult ellu viia ja siis saab värsket võimulidust asja küll. „100 kriitika-vaba päeva me anname, aga mitte 100 töövaba päeva," lausus ta.

Veel viimaseid nädalaid Kihnu vallavanema ametis olev Ingvar ütles, et oma tööalaste plaanide kohta on veel vara otsuseid teha. Ta on saanud kolm tööpakkumist, neist kaks omavalitsusjuhi kohale ja üks väiksesse organisatsiooni, mis koordineerib piirkondlikku arengut.

„Minu jaoks oli see kompliment, et mulle pakutakse sama kohta, kus olen aastaid olnud ja küsitakse, kas tahan panustada," ütles ta.

Anu Saare

Kohalike omavalitsuste valimised toim

Kohalikel valimistel osales 54,7% Eesti valijaskonnast, Pärnumaal oli osavõtt 53,2% ja Kihnus 73,4%.

Hääletamisest osavõtt

Valimisringkond	Valijaid nimekirjas	Hääletanuid			
		P	E	Kokku	%
Nr 1	621	208	248	456	73.4
Kokku	621	208	248	456	73.4

P – pabersedeliga antud hääled, E – elektroonilised hääled (ainult alaliselt Eestis elavate hääletanute e-hääled).

Häälte jaotus nimekirjade vahel

Üksus	Hääli	%	R1
Valimisliit Ühtne Kihnu	264	57.9	264
Valimisliit Parem Kihnu	192	42.1	192
Kokku	456	100.0	456

5% künnis = 22.8000, R – Valimisringkond

Mandaatide jaotus nimekirjade vahel

Üksus	Mandaate	%	R1
Valimisliit Ühtne Kihnu	5	55.6	5
Valimisliit Parem Kihnu	4	44.4	4
Kokku	9	100.0	9

R – Valimisringkond

Häälte jaotus kandidaatide vahel

Nimekiri/Kandidaat	VA	R	P	E	J1	VPR
Valimisliit Parem Kihnu						
Ingvar Saare	192.0000	50	18	32	16	2
Evald Lilles	96.0000	19	10	9	9	1
Ranel Saare	64.0000	16	5	11	5	0
Valdo Palu	48.0000	16	8	8	8	0
Paal Põlluste	38.4000	16	7	9	6	1
Marju Nazarov	32.0000	14	9	5	8	1
Taivi Vesik	27.4286	14	12	2	11	1
Aive Havik	24.0000	13	11	2	11	0
Liis Mätas	21.3333	11	6	5	6	0
Daniel Tapp	19.2000	8	2	6	2	0
Maris Valm	17.4545	5	2	3	2	0
Käthlin Palu	16.0000	4	3	1	3	0
Malve Laus	14.7692	3	2	1	2	0
Jaanus Jürivete	13.7143	3	1	2	1	0
Riina Lilles	12.8000	0	0	0	0	0
Martin Sepa	12.0000	0	0	0	0	0
Anna Maria Lember	11.2941	0	0	0	0	0
KOKKU		192	96	96	90	6
Valimisliit Ühtne Kihnu						
Egon Vohu		81	39	42	37	2
Veera Leas		58	28	30	28	0
Rando Leas	88.0000	49	17	32	17	0
Diana Nerling	66.0000	23	5	18	5	0
Egert Pull	52.8000	16	6	10	6	0
Piret Uibu	44.0000	13	3	10	3	0
Kaisa Laos	37.7143	8	5	3	5	0
Evi Lepa	33.0000	6	3	3	3	0
Raigo Tšetšin	29.3333	6	3	3	2	1
Õie Merimaa	26.4000	4	3	1	3	0
KOKKU		264	112	152	109	3
Ringkond kokku		456	208	248	199	9

Mandaate = 9, Lihtkvoot = 50.6667

VA – võrdlusarv, R – ringkond, P – pabersedeliga antud hääled (sisaldab väljaspool elukohajärgset ringkonda antud paberhääli), E – elektroonilised hääled (ainult alaliselt Eestis elavate hääletanute e-hääled), J – jaoskond, VPR – väljaspool elukohajärgset ringkonda hääletanute pabersedeliga antud hääled

usid 17. oktoobril 2021

Valimistulemustest Kihnus

Sel aastal toimusid kohaliku omavalitsuse valimised 11. - 17 oktoobri.

Suurimateks muudatusteks oli eelvalimiste perioodi pikendamine esmaspäevast laupäevani, võimalus valimispäeval oma e-häält valimisedeliga muuta ja seekord oli esmakordselt valimisnimekirjad elektroonilised.

Kihnu 621 valimisealisest kodanikust käis valimas 456 inimest, mis teeb valimisaktiivsuseks 73,4%. Pärnu maal oli see 53,2% ja üle Eesti 54,7%. Pärnu maakonnas olid kihnlased kõige aktiivsemad

valimistel osalejad.

Eelvalimistel osales 84 valijat, väljaspool elukohta andis hääle 9 ja koju soovis valimiskasti 4 hääletajat.

Rekordiliselt suur oli e-hääletanute arv-208, pabersedeliga valis kokku 208 kodaniku.

Heameel on märkida, et seekord ei olnud ainsatki rikutud ega kehtetud sedelit – kõik hääled läksid arvesse!

Kõige rohkem pabersedeli hääli sai Egon Vohu 39, järgnesid Veera Leas 28 ja Ingvar Saare 18 häälega

Enim e-hääli kogusid Egon Vohu 42, talle järgnesid 32 e-häälega Ingvar Saare ja

Rando Leas.

3 kandidaati ei saanud ainsatki häält!

Lihtkvoodiga pääsesid volikokku Egon Vohu (81 häält) ja Veera Leas(58). Kihnus oli lihtkvoot 50,6667.

Valimised võitis valimisliit ÜHTNE KIHNU 264 häälega, saades tulevases volikogus 5 kohta.

EGON VOHU
VEERA LEAS
RANDO LEAS
DIANA NERLING
EGERT PULL

Valimisliit PAREM KIHNU sai valimistel 192 häält, mis annab volikogus 4 kohta.

INGVAR SAARE
EVALD LILLES
RANEL SAARE
VALDO PALU

Arukust ja koostöötahet uuele volikogule!

Arvo Täll,

Valimiste jaoskonnakomisjoni esimees

Hetkel on valimistulemuste üle Eesti välja kuulutamata, kuna EKRE esitas Riigikohtule kogu Eesti elektrooniliste häälte kehtetuks tunnistamise kaebuse.

Kuraga Mari uues ametis

Novembrikuus noorsootöötaja ja kultuuritöö spetsialisti ametikohal alustav **Kuraga Mari** seab eesmärkide seadmisel võtmesõnaks koostöö.

„Suurt kultuuriplahvatust pole oodata – kõigepealt tahaks viia ellu neid plaane, mis on juba enne tehtud. Aga edaspidi, hoidke alt!“ ütles Mari, naer hääles.

Mari rääkis, et ei võta endale uues ametis eesmärgiks korraldada uusi ja enneolematuid üritusi ning kultuurikalendrit täis lüüa, vaid teha kõigepealt väike inventuur ehk võtta ette aastaplaan, kutsuda kokku kultuurikomisjon ja küsida inimeste käest, mis on nende soovid ja prioriteedid ning seejärel vaadata, kuidas veel paremini ja veel rohkem koostöös teha.

Tegutsemistahet Maris jätkub. „Tahan kuulda inimeste soove ja siis tegutseda. Tahan väga tegutseda, aga tahan ka, et tegudel oleks tulemus ja mõte sees ning

eesmärgid, mille nimel teha,“ sõnastab ta tähtsaima mõtte. Tema jaoks toimib Kihnu kultuurimaastikul praegu kõige paremini muuseumis tehtav, kus korraldatakse kõike: õpitubasid, kohutusi, näitusi, *üläljõstmisi*. „Maie teeb kõike nii ägedalt – see on nii mõnus ja kultuurne ja tahaksin, et kogu Kihnu kultuurielu oleks nii kõrgetasemeline ja vägev.“ Mari peab oluliseks, et täiskasvanutele võimaldataks selliseid sündmusi, kus koos tegutseda. „Kultuurimaastikul on nii palju tegijaid, et märksõnaks saab olla tugev koostöö, mitte nii, et igaüks teeb oma põlve otsas,“ leiab ta.

„Minu südame teema on pärimuskultuur ja sellega seotud sisuline tegevus, aga see peab toimuma koostöös vallaga,“ arvab värske kultuuritöö spetsialist. Väga oluliseks peab Mari noorte käsitööskest: kuna loomak kasvatus ja põllumajandus on hääbunud, siis oleks käsitööskest see, mis aitaks pärimuskultuuri osana säilita-

Foto: Silja Soude

da *üläljõstmisel* ja pulmatraditsioonil. Muusikainimesena kutab Mari kirgi muusika ja laulmine, millest ta ise on tundnud puudust.

SA-s Kihnu Kultuuriruum ürituste eestvedajana teab Mari, mis tunne on, kui kut-

suda maailmatasemel esineja, aga publikut ei ole. „See on pettumus, kui rahvas ei tule välja, aga samas ei saa oodata, et laupäeval pärast sauna oleks kellelgi selline kohustus, igaüks teeb oma valikuid ise,“ leiab ta. Seepärast

ongi ürituste korraldajal vaja teha tarku valikuid ja kuulata inimeste soove. Mari arutleb, et võibolla oleks mõistlik hoopis huvilised viia kõrgetasemelist kultuuri nautima mandrile, kus elamus vahe-
tund.

Kuna noorsootöö sihtgrupp on põhikooli õpilased, teab ta viiuliõpetajana, mis koolis toimub ja mida õpilased arvavad, aga oluline on koostöö kooli ja huvijuhiga – muud võimalust Mari ei näe. Kurssi peab ta end viima linnakoolides õppivate noorte eelistuste ja mõtetega. „Metsamaal oli meil ka noorte kollektiiv, mingil määral olen kursis, aga mitte täiesti. Saan aru, et mure on suur, noored tulevad Kihnu ja tahavad midagi teha ja siin ongi arutelu vaja.“

Miks siis aastaid sihtasutuses Kihnu Kultuuriruum töötanud Kuraga Mari sellise kannapöörde tegi?

Kannapööre muidugi, aga tegelikult on ta ringiga rahvamajas tagasi, sest seal alustas ta Kihnus oma töökarjääri, nüüdseks on sellest 10 aastat möödunud. „Ma olen hästi tunnetuslik inimene ja mida aeg edasi, seda rohkem mõtlen, kuhu mind tõmbab, mitte füüsiliselt või ratsionaalselt, aga vaimselt,“ arutles ta. Sel sügisel jälgis ta rahvamaja fassaadi ehitustöid, arengud tundusid huvitavad, ta astus majja sisse ja tundis, kui hea seal oli olla. „Selle tunde pealt tegin otsuse ja tean, et ma ei lähe kuskilt ära, vaid kuhugi poole. Mul on endal selline hea tunne.“ Selleks ajaks oli töökuulutus juba kuu aega üleval olnud, Mari oli seda korduvalt lugenud ja taipas, et see on saatusse märk.

Liitigi on Mari hinnangul tervislik mõne aja tagant ametit vahetada. „Kui ma arvan, et olengi Metsamaa või keegi teine arvab, et ametikoht defineerib teda ja ilma temata midagi ei toimu, on see märk, et ollakse ennast kokku jooksanud.“

Küsimusele, kas nähud end

Metsamaaks pidada olid juba tunda, naerab Mari kõlavalt ja mõtleb natuke aega: „Hakkas vaikselt see tunne peale tulema küll. Ma oleksin võinud 10 aastat rõõmuga edasi töötada, ma väga armastan Metsamaad ja seda, mis seal toimub, aga kui hakkab mujale ka tõmbama, pead otsustama.“

Elumuutused algasid, kui Mari läks septembris tagasi Tallinna ülikooli, et omandada organisatsiooni käitumise magistrikraad – see jäi tal Kusti sündides pooleli. „Juba see oli ohhoo! Olla jälle Tallinnas, kus on kodu, ema ja sõbrad, ma polnud ammu selle poolega oma elus tegeleenud.“

Mari rääkis, et loengutes käimine lõi pea lahti ja ta pani ennast olukordadesse, mida koolis käsitleti. „Vaatasin oma elu, tööd ja töökäiku ja taipasin, et olen end ise kinni jooksutanud. Võimalik oli küll edasi teha, aga polnud uut hingust,“ selgitab ta töökohavahetuse tagamaid.

Küsimusele, mis Kihnu Kultuuriruumi juht Marju ütles, vastas Mari, et oli üllatunud. „Aga ma üllatasin ennast ise ka: olen vähe oma elus teinud muutusi, olen oma otsustes kindel ja naljalt muudatusi ei toimu.“ Aga koostöö sihtasutusega jätkub ja juba on mõtet, millist pärimuskultuuri-alast koostööd võiks teha.

Võsu Marju ütles, et tal on Mari lahkumisest küll kahju, aga mõistab tema valikuid ja otsuseid. „Kui muudatused tulevad õigel ajal ehk enne, kui läbi põled, siis on kõik hästi ja uued väljakutsed hästi toredad.“

Marju sõnul seisavad SA Kihnu Kultuuriruumi ees struktuurimuudatused, millest lõplikult rääkida ei saa, sest hooaeg veel kestab ja toimunu vaja kokku võtta. Kindel on see, et 1. novembrist on ametis osalise koormusega inimene, kelle tööks Metsamaa haldamine, personal ja organisatsiooni tehniline pool.

Anu Saare

Viiulifestival toimus

„Viiulifestival oli seekord ekstreemne,“ andis korraldaja Võsu Marju hinnangu, mis iseloomustab eelkõige festivalile eelnenud aega ja selle korraldust.

Kui festival juba kõigi takistuste kiuste alanud oli, toimis kõik nii nagu alati, kuigi seekord tunduvalt väiksemas mahus: lapsed õppisid pilli, esinesid õpitud paladega kontserdil, millele järgnes simman. Nii õpitoad, kontsert kui ka tantsupidu tekitasid osalejates meeldivaid emotsioone ja rõõmu. Sellest osasajaid oli seekord tunduvalt vähem: õpilasi, õpetajaid ja külalastajaid oli kokku umbes poolsada.

„Igakord ei olegi tähtis suur festival, kõige tähtsam on tegelikult, et need lapsed, kes soovivad pilli õppida, seda saaksid – see ongi kõige tähtsam üldse,“ võtab Marju olulisema kokku.

Mis aga seekordse viiulifestivali nii ekstreemseks tegi ja Marjule, nagu ta ise ütles, miljon halli juuksekarva tekitas?

Tavaliselt oktoobri algul toimunud festivalil on tihipeale esimest viiulit mänginud ilmataat, võib isegi öelda, et ta on viiulikeelte-na kasutanud Marju närve, kui pole lasknud õpetajaid, õpilasi ja esinejaid mandrilt kohale pääseda või neid siis pärast festivali lõppu päevakese Kihnus kinni hoidnud – ühesõnaga igasugust janti on ette tulnud.

Seepärast otsustati pärast eelmise aasta oktoobrikuist looduse vingerpussi, et viiulifestivali hakatakse korraldama kevadel, märtsikuus. Möödunud märtsikuus mängisid aga teised, ja hoopis valjuhäälsamad, pillid ning mitte ühtegi üritust ei toimunud mitte kusagil.

Marju-Mari otsustasid, et teevad siis seekord jälle tavapärasel ajal, oktoob-

ris, väiksema festivali, seda enam, et ümmargune kümme oli eelmisel korral just täitunud. „Mõtlesime, et teeme siis seekord rahuliku-
ma – tähtis on see, et lapsed saaksid oma õppe kätte, suhelda ja õpetajaid näha,“ rääkis Marju.

Ta kirjutas raha taotlemiseks kaks projekti ja sai küsitud summast umbes veerandi, sest taotlejaid oli seekord palju. Sündis otsus, et plaanitud peaesinejad jäetakse ära, aga lapsed õpivad ikka pilli ja õhtul on kontsert.

„Ega me enam suuremalt julgenudki teha, koroonanumbrid olid jälle tõusnud ja inimesed ei julge kodudest välja tulla,“ selgitas Marju. Seepärast tehti festival rahvamajas, et oleks rohkem ruumi ja saaks inimesi hajutada.

Kuna Viljandis oli samal ajal lõikuspidu, oli esinejaid ja õpetajaid varasemast keerulisem leida, aga ikkagi saadi tore seltskond kokku.

Ent kolm päeva enne festivali toimumist ütlesid üks

kõigi takistuste kiuste

Fotod: Silvia Soide

viiliõpetaja ja tantsitajaks kutsutud Lavassaare Trio esinemise erinevatel ja inimlikel mõjuvatel põhjustel üles.

Marju rääkis, et pärast esimest ehmatus sai ta südantsoojendava kogemuse osaliseks, sest paari tunniga oli pääsetee olemas. Kunagine viiliõpetaja Marju Varblane, kes seekord ajapuudusel ei pidanud üldse Kihnu tulema, leidis uue viiliõpetaja ja pani kokku trio, kes õhtul tantsuks mängis.

„Nii tore, kuidas Eesti muusikud hoiavad kokku ja kuidas teineteist toetatakse ja jäetakse oma tegemised, et üritust päästa,“ on Kihnu Kultuuriruumi juhataja oma nimekaim Marjule tänulik.

Marju sõnul oli pinge ja mure suur, aga halva asja positiivsem pool on, et leiti uus viiliõpetaja Kaja Saar koos uute kogemuste ja nägemusega ning loodetavasti koostöö jätkub.

Kui õhtul oli tantsupidu hoos, tuli pillimees Marju korraldaja Marju juurde ja ütles, et pole tükk aega kogenud seda, mis teda Kih-

nu toob ja südame põksuma paneb.

Mis see on? „Noored tüdrukud, nii 12-20, tantsisid terve õhtu ringis, ja poisid tulid ka. Me vahtisime, suud lahti, ja mul tuleb praegugi kananahk ihule,“ rõõmustas Marju.

Nii et tegelikult jäi nii publik kui ka korraldusmeeskond ekstreemse eellooga festivaliga väga rahule.

„Selline segane olukord, aga kõigi raskuste kiuste tulevad inimesed, kes ütlevad, et nii tore on õppida ja teha endale rõõmu.“ Marju hinnangul oli seda hullu koroonaaega arvestades tore tempo maha võtta, simmanit pidada ja lasta noortel tantsida.

Festivali korraldaja jaoks oli taaskord uus kogemus ja ta sai õppetunni, et kunagi ei saa milleski kindel olla.

„Nii paju pingeid ühe väikse asja tegemisega. Mõtled küll, mis see ära ei ole, aga siis tulevad ootamatused ja õnnetused ja peab leidma lahenduse kõigi kiuste ja joniga pooleks.“

Anu Saare

Pärimuslaagrilised muljetasid

Lahe Daniel: Tänavuaastane pärimuskultuurilaager oli väga meeleolukas, lapsed olid kõik väga hea tujuga ning jonnimine ja virisemine jäeti seekord koju. Oli näha, kuidas lapsed võtsid rõõmuga osa maastikumängust, harjutati ühiselt lõppkontserdil esitamisele tulevaid etteasteid ning õhtustel simmanitel, kus osalesid õpilased nii pillimängu kui tantsimisega, olid kõigil näod rõõmu täis!

Korraldasime teisipäeval talgud, kus kolmandik asus kõõgitoimkonda, teine kolmandik korrastama kasvuhoonet ning kolmandik korrastas Metsamaa talu ümber olevat haljastust. Eraldi võiks välja tuua muruniitja Uue-Lähiste Kareli, kes niitis terve talbuse vältel tegemata puhkepause!

Noodi Mirjam: Pärimuslaagör oli tänavasta tõsisõlt vägev ning tegemisterohkõ. Sai paelu sõprõga olla, talbustõl tüed tehä, umikust õhtani pilli mängä ning naerda sedäsi, et pisarad välles. Seltskond oli lihtsalt suurõpäräne ning kõik magamata üed olid kindla piäle sedä laagrimõllõ väärt. Väga kihvt!

Matu-Peetri Loree: Laager oli väga äge ja teistsugune, kuna õppisime uusi tantse ja käisime kohtades, millest mõnda enne ei teadnudki.

Ülemetsa Mia: Laager oli

väga lõbus, seal oli palju asju, mida teha. Näiteks jooksmine oli väsitav, aga kasulik, tantsimine oli ka lõbus, aga raske oli saada paarilist ning õõbimine oli vapustav, nii palju sõpru ja uusi inimesi. Ma sooviks järgmisel aastal tulla veel pärimuslaagrisse, sest ootaks saada veel uusi sõpru.

Pihlaka Mia: Mulle meeldis selle aasta laager väga. Selle aasta teema oli väga põnev, kõik tegevused olid huvitavad ja teadmisi andvad. Ka seltskond oli suurem kui eelmine aasta ning selle seltskonnaga oli väga tore ja lõbus. Tundsin Metsamaal ennast nagu kodus ning väga mõnus oli, kindlasti osalen ka järgmine kord!

Tõnisa Kättriin: Minule väga-väga meeldis laager, kõik inimesed olid toredad ja sõbralikud. Laagris olid väga toredad tegevused, näiteks ekskursioon kastikaga, maastikumäng, laulmine ja tantsimine jne. Kuna laager läks nii kähku, siis oleks tahtnud, et see kauem kestaks. See laager oli üks parimatest laagritest, kus käinud olen ja ei jõua ära oodata juba järgmist aastat.

Kuraga Helga: Laulaks veel: "...kus elu looduslik ja päiksepaistega..." Niikui hommikul silmad lahti sain, "kummitas" Krakovjakk, no ei saa siia-

maani lahti. Selles laagris oli tohutu väga positiivne energia, mis lausa särises. Enne kui kõiki kiitma kukun, siis järgmise laagri "uued" tantsud võiks olla Valss Amuur ja Kihnu Tango.

Sellise tiimiga nagu me oleme, on lust ja lillepidu Kihnu asja ajada ja ülivahva, et nii mõnedki laagrikorralduse "otsad" on tublidele noortele üle antud. Igatahes 1000000000 tänu kõigile mõnusa koostöö eest!

Uue-Matu Anni: Metsamaa pärimuslaagör 2021 oli miiest kindlast üks selle sügüse kõegõ param üritus. Mia arva, et laagör oligi just naa torõ sellepärast, et selts-

kond oli vägev. Kõiki asju tehti koos ning laagri rahvas oli naõ oma pere. Koos sai tantsi, laulda, mängä ning õuõs lõkõt kua tehä.

Laagrist võta mia juurõ rõõmsa miele, uiõd ning vanad sõbrad ning tiadmise, et nende traditsioonõ tundminõ ning viel vanõmatõ uurminõ ond vägä tähtis.

Männi Marie: Minu arvates on pärimuslaager üks kõige toredamaid laagreid üldse, isegi kui see on kestnud ainult 2 aastat. Miks mulle meeldib pärimuslaager? Pärimuslaager meeldib mulle sellepärast, et seal tehakse erinevaid asju: tantsu, laulu, õpitakse kihnu keelt, meister-

datakse ja nii palju muud. Selle aasta teema pärimuslaagris oli „Ää unustatud asjad”. Me õppisime vanu ära unustatud tantse. Nende tantsude nimed olid Tideridi, Krakovjakk, Uhhanuška (või Kuhhanuška), Subbota. Need tantsud olid üli-ülilähedad, toredad ja isegi natuke nalja sai neid tantse tantsides. Pärimuslaagris saab uusi sõpru ja kohtab vanu.

Pärimuslaager on ülitore! Kõik inimesed, kes seda praegu loevad, annan teile ühe hea ja lühikese soovitusel: **TULGE AASTAL 2022 PÄRIMUSLAAGRISSE!!!** Aitäh teile, kes korraldasid pärimuslaagrit ja kes olid seal juures, näiteks kokad ja fotograafid. **PÄRIMUSLAAGER IGAVEST!!!!**

Uue-Matu Mare: Kihnu päri-

muslaager on tõend omakultuuri armastusest, see suurepärane ettevõtmine tõestas taaskord, kui oluline on meie laste jaoks kihnu kultuur, mis annab lootust edasikestmiseks!

Ja muidugi, see kirg ilmneb tänu eestvedajatele, ilma Kuraga Mari sügava ehedusega ei toimiks midagi! Aitäh!

Matu-Peetri Lisett: Sel aastal oli veel parem kui eelmisel, sest oli väga huvitav teema – ära unustatud asjad. Ma sain teada erinevate kohtade nimesid, kus käin tihti, kuid nimetan neid teistsiti. Oli tore õppida uusi tantse, millest ma tegelikult mõnda teadsin, kuid mitte nii, nagu neid Kihnu on kunagi tantsitud.

Laager toob kokku alati

kõik sõbrad, keda pole võimalus kooli ajal nii tihti näha ning väga toredad ja abivalmid juhendajad ja see on juba väärt laagris osalemast.

Minu lemmikud olid õhtud, kus me saime kõik koos midagi teha, pilli mängida ning kaua tantsida.

Uue-Maja Silvia: Mul on olnud au mitmeid laagreid jäädvustada, aga see oli esimene kord pärimuslaagris. Võin ausalt öelda, et see on nüüd mu lemmik.

Kõik lapsed olid nii ägedad ja naljakad ja kui ma täna hommikul ärkasin, oli nii kahju, et sai juba läbi. Olin kohe valmis kõrdi selga tõmbama ning Metsamaale lõbutsema minema.

Mu lemmikhetk oli, kui vool ära läks ja selle asemel, et vinguda ja nutta, et “oeh, kui igav”, võtsid lapsed pilli kätte ja hakkasid jämmima ning tantsima. Vaatasin, et korraga oli meil täitsa vanamoodne kihnu tantsuõhtu tekkinud! Isegi korraldajad ning abilisid liitusid ja kõik nautisid seltskonda küünlavalguses.

Paljud kardavad, kuidas kihnu pärimuskultuur säilib, aga ma ütlen ausalt, et pärast seda laagrit mina enam seda ei karda. Nendel lastel on kihnu kultuur hinges ja usun, et nad kannavad seda ilusti edasi.

Väga suur kiitus korraldajatele ning kõigi abilisetele ning muidugi noortele! Teiega oli koos olla puhas nauding ja ootan, et teid juba

jälle näha.

Arnaud: Laager oli igas osas hämmastav. Laagri lõpus oli tunne, justkui suvevaheaeg oleks otsa saanud – palju nostalgiat ja kauneid mälestusi. Kihnu noored ei suuda ka vabal ajal tantsimist, laulmist ja pillimängu lõpetada, isegi kui on parajasti voolukatkestus.

Osadel noortel on põhjalikud teadmised talude, ajaloo ning rahvarõivaste kohta, mida isegi täiskasvanud ei pruugi teada. Kõige positiivsem ja julgustavam on tunne, et kihnu kultuur on väga hästi hoitud.

Ka Mari töö kõikide lastega oli märgatav kogu laagri vältel. Nad usaldavad teda ja Mari hoolitseb nende eest siiralt ja pidevalt. Kui igas Eesti koolis oleks oma Mari, poleks kultuuri hoidmise pärast tarvis hirmu tunda.

Uue-Kuraga Mari: Mia olõ piäle sedä laagõrt nao puuga pähe suan, mõestagid kedägi muud üteldä kui et AITEH kõikõlõ, kis tulid ning olid!

Laagri tegijad: Uiõ-Kuraga Mari ning Anto, Uiõ-Matu Anni ning Mare, Noodi Mirjam ning Maie, Uusmaja Silvia, Patsi Elyse, Kuraga Helga ning Elvi, Roberti Marta, Lahe Daniel, Lääne Veera, Suurekivi Eveli, Toominga Helle, Nurme Arleen, Võsu Marju, Uiõ-Matu aida Arnu

Mul pole muud öelda, kui et AITEH KÕIKÕLÕ, kis tulid ning olid!

Fotod: Silvia Soide

Kihnu Kooli Playback Show 2021

21. oktoobri õhtul toimus meie koolis taas traditsiooniline Playback Show. See on üritus, kus võisteldakse vastavalt etteantud teemale koostatud kavaga, parodeerides enda valitud artiste.

Seekord oli teemaks Eurovisioon. Lavalaudadel astusid üles 35 õpilast ning 7 õpetajat kokku üheksa numbriga.

Olgu kohe öeldud, et võrreldes eelnevate aastatega on toimunud väga suur areng nii korralduses kui esituste tasemes!

Sellele aga eelnes meeletootlik töö, ettevalmistus, siiras pühendumine ning tihe koostöö õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate vahel. Juba mõnda aega enne üritust täitus kool elevussaginata, valiti sobivad lugusid, tehti proove, otsiti kostüüme, meisterdati vajaminevaid rekvisiite. Kõik vahetasid, laenasid asju omavahel. Koolimaja ruumidest oli nii tundide välisel kui ka õppetöö ajal pidevalt kuulda erinevaid saladuslike muusikapalasisid.

Kokku kogunes koolimaja saali ligi sadakond inimest: õpilasi, nende sõpru, sugulasi ja teisi kaasaelajaid.

Kõigile ootamatult algas üritus lühikese elektrikatkestusega, mil hubase küünlavalguse ning pillimängu saatel üheskoos lauldes tekkis veel

gi suurem ühtsus- ja pereinne. Samuti hoidsid tervel õhtul pulssi peal imekaunid õhtujuhid Maria Michelson ja Silvia Soide.

Peagi, kui elekter tagasi tuli ning oli aeg lavale minna, andsid esinejad endast kõik. Ruum täitus tohutu energia ja rõõmuga. Esitused olid ääretult kõrgel tasemel: säravad tõetruud kostüümid, põhjalikult viimistletud tantsusammud, perfektselt päheõpitud laulusõnad jne.

Kõik see tegi väga raskeks žüriiliikmete töö, kelleks olid Maarja Karjam, Triinu Vohu ning õpetaja Eliise ja Maria-Aleksandra.

Lõpptulemus oli aga järgmine:

1.-4. klassi arvestuses.
Võitja: **2.-3. klass looga "Fai-**

rytale"
Publiku lemmik: **4. klass looga "Waterloo"**

5.-9. klassi arvestuses
Võitja: **5. klass looga "Uno"**
Publiku lemmik: **6.-7. klass looga "Leto Svet"**

Eripreemiad:
Säravaim esineja: **Mia Vesik**
Silmapaistvaim tantsija: **Mirjam Aav**

Suur tänu veel meie korraldusmeeskonnale ja õpilasesindusele, kes jäid küll rohkem kardiinate taha, kui täitsid suurepäraselt oma rolli - lõpmata usin Anni Mätas, lava- ning helitehnikud õpetaja Egert Pull ning 8. klassi õpilane Karl Nazarov.

Õpetaja Kai Maser hoolitses selle eest, et meie show iga-

veseks kaamerale jäädvustada.

Seitsmenda klassi õpilased Mia Vesik ja Epp Karjam meenutavad showd: "Fantastiline! Nii ägedalt pole veel tehtud. Parim playback, mis siiani on olnud!"

Ka üheksandast klassist Engel Laos ootab elevusega järgmise aasta playbacki ning naerab: "Hakkasin kohe pärast üritust mõtlema, et millega võiks järgmisel aastal esineda. Kuid kohe meenus, et siis olen juba ära gümnaasiumis. No sellisel juhul loodan, et saan kasvõi žüriis olla!"

Seega uuel aastal uuesti ja veel vägevama hooga! :)

Eliise Roosaar.
õpetaja

Vaktsineerimine on ohutum kui koroon, eriti kui tervis on nõrk

Koroon vastu vaktsineerimisest räägitakse neil päevil palju ning info on sageli vastukäiv. Et pilti selgust tuua, võtame lühidalt kokku, mida näitavad Eesti andmed.

Mida vanem on inimene, seda sagedamini vajab ta koroonaviirusega nakatumise korral haiglaravi. Üle 60-aastastest nakatunutest on Eestis haiglasse jõudnud iga kuues, üle 70-aastasest nakatunutest iga kolmas ning üle 80-aastasest nakatunutest iga teine.

Oht püsib sellisel tasemel vaid seni, kuni ollakse vaktsineerimata. Vaktsiini kaitse all väheneb koroon raskete põdemise oht 4–5 korda. Esiteks ei hakka koroonaviirus vaktsineeritud inimestele nii hästi külge. Teiseks, kui nakkus siiski läbi murrab, põeb vaktsineeritud inimene haigust kergemalt. Tema võimalus haiglasse sattuda väheneb 2–3 korda. Kui sinna tuleb siiski minna, on ravi kiirem ja kergem.

Neist numbritest võib mõelda veel lihtsamalt. Lõpetatud vaktsiinikuur teeb inimese koroon vastuupanuvõime mõttes umbes 40 aastat nooremaks! Vaktsineeritud 70-aastane võib tunda end nagu vaktsineerimata 30-aastane.

Tõsisemad kõrvaltoimed on vähem kui igapäevastel ravimitel

Nagu ravimid ikka, võivad ka koroonavaktsiinid tekitada kõrvaltoimeid. Kõige tavalisem on tunda paar päeva väsimust ja valu süstikohas. Ette tuleb ka palavikku, peavalu, lihase- ja liigesvalu ning külmavärinaid. Need kerge külmetushaiguse sümptomid pole ilmselt kellelegi probleem, pealegi on kerged kõrvaltoimed vanemas eas harvemad kui noortel. Murese-

ma võib panna aga tõsisema kõrvaltoime võimalus.

Õnneks on kõigi kasutusele lubatud koroonavaktsiinide tõsised kõrvaltoimed haruharvad. Eestis on seni vaktsineeritud ligi 0,8 miljonit inimest. Arstiabi vajadus on tekkinud neist 0,03% ehk ühel inimesel kõigi Kärkla või Paldiski elanike peale. Nii madal tõsiste kõrvaltoimete sagedus teeb silmad ette paljudele igapäevastele ravimitele. Isegi ibuprofeeni kõrvaltoimete nimekirja on pikem kui vaktsiinide oma!

Terviseuredega on vaktsiini kaitse veelgi olulisem

Olugi et harvad, on vaktsiini kõrvaltoimed tõsised asjad ja kedagi ei tohiks nende tõsiselt võtmise pärast hukka mõista. Kui pelgata kõrvaltoimet, rääkige enne vaktsineerimist oma perearstiga või helistage nõuandeliinil 1220. Võite koos arutada, milline vaktsiinidest oleks teile sobivaim. Usaldusväärset tustatinfot vaktsiinide kohta leiata ka www.vaktsineeri.ee.

Kui tunnete end vaktsineerimise järel mitmendat päeva halvasti, pöörduge julgelt perearsti poole või EMO-sse. Eesti arstid kinnitavad, et koroonavaktsiinide tõsised kõrvaltoimed on hästi tuvastatavad ja ravitavad.

Kõrvaltoimeid tõsiselt võttes tasub sama tõsiselt võtta ka koroonaviirust. Kui võrrelda võimalust sattuda haiglas viiruse tõttu võimalusega sattuda sinna vaktsiini tõttu, siis selgub, et viirus on vaktsiinist vähemalt 200 korda ohtlikum! Kui kõik Kärkla elanikud end vaktsineeriks, vajaks üks inimene arstiabi. Kui kogu Kärkla koroonasse nakatuks, siis jõuaks haiglasse 200 inimest.

See vahe on veel suurem, kui tervis on nõrk. See ei

tähenda aga, et tervisemurede korral peaks vaktsiini vältima. Hoopis vastupidi – krooniliste haigustega inimene vajab vaktsiini kaitset veel enam, sest tema terviseprobleemid suurendavad koroon raskelt põdemise ohtu. Vaktsineerimine on mõistlik valik, isegi kui see tekitab tervisemurede tõttu ärevust.

Koroonaviirus jääb meiega aastateks

On üsna kindel, et COVID-19 ei kao ära, vaid jääb Eestis külmemal ajal ringlema. Varem või hiljem puutume sellega ilmselt kõik kokku. Isegi kui elada üksi ja olla ettevaatlik, kipub viirus justkui läbi lukuaugu inimesed üles leidma.

Seega vajame me viiruse vastu kaitset. Ohtlikum võimalus kaitse saamiseks on viirus läbi põdeda ning teine ja turvalisem võimalus end vaktsineerida. Kui mõni noorem inimene võib mõlemat varianti tõsimeeli kaaluda, siis vanema inimese jaoks on lugu hoopis teine. Viirus ei muutu vaktsineerimata vanema inimese jaoks gripiks ega nohuks, vaid jääb sama ohtlikuks nagu ta on. Seepärast on ainus mõistlik viis pikaajalise kaitse ehitamiseks vaktsineerimine.

Poole aasta möödumisel tasub teha ka kolmas vaktsiinisüst

Nii läbipõdemise kui vaktsineerimise teel saadud kaitse koroonaviiruse vastu kipub aja jooksul nõrgenema, vanematel inimestel veidi kiiremini kui noorematel. Seepärast soovatakse üle 60-aastastel teha kolmas vaktsiinisüst ehk tõhustusdoos, kui esimese vaktsiini kuuri lõpust on möödas kuus kuud.

Kolmas süst mitte ainult ei taasta aja jooksul nõrge-

nenud kaitset, vaid viib selle esialgselt veel kõrgemale tasemele. Näiteks Iisraelis vähenes kolmanda vaktsiini doosi saanud üle 70-aastaste inimeste nakatumine viiskorda, haigestumine 11 korda ja haiglaravi vajamine ligi 20 korda.

Kihnu statistikat

Kihnus on 26. oktoobri seisuga end koroon vastu vaktsineerinud juba 488 inimest, mis on 70,7% kõigist elanikest. Vanuses 60+ on vaktsineeritud 86,1%. Pärnumaa ja ka terve Eesti võrdluses on Kihnu vaktsineerimises kindlalt teistest ees. Selle kinnituseks on ka väga väike nakatunute osatähtsus.

Kuidas vaktsineerida?

Kihnus saab koroonavaktsiini tõhustusdoose, aga soovi korral ka esimesi ja teisi doose teha 3. ja 10. novembril kell 10-15. Vaktsineerimine toimub eelregistreerimisega. Aja kirjapanekuks tuleb helistada telefonil 446 9922 Kasutatav vaktsiin on Pfizer.

Vaktsineerimise kohta saab lisainfot perearstilt, veebilehel vaktsineeri.ee või üleriigiliselt perearsti nõuandeliinilt 1220.

Lisaks koroonavaktsiinile on Eestis avanenud võimalus kaitsta end ka gripi vastu. Alates 65. eluaastast on ka gripi vaktsiin tasuta. Soovi korral saate nii gripi- kui koroonavaktsiini teha oma perearsti juures ühe korraga.

Kui vajate vaktsineerimiseks abi, paluge oma lähedasi või sotsiaaltöötajad – nad aitavad hea meelega.

Andero Uusberg,

COVID-19 teadusnõukoja liige, Tartu Ülikooli psühholoogia instituudi kaasprofessor

Karmen Vesselow,

Pärnumaa piirkondlik vaktsineerimise koordinaator ja rahvatervise spetsialist

KIHNU VALLAVALITSUSES

- ◆ Hanke „Sigatsuaru sadma faarvaatri süvendamine“ parimaks pakkujaks tunnistati MTÜ Suurujuk pakkumine maksumusega 19 950 eurot ilma käibemaksuta.
- ◆ Kinnitati Kamecom OÜ poolt esitatud ettevõtlustoetuse lõpparuanne projektile „Kaerametsa suvekohvik“;
- ◆ Kinnitati Kihnu valla toetusfondi kasutamise korra tingimustele vastav, Lasteklubi OÜ projekti „Kihnu maalilaager“ lõpparuanne;
- ◆ Mauri Umb'ile väljastati kasutusluba Rebase (Linaküla) suvila/aiamaja kasutusele võtmiseks;
- ◆ Mareck Pukk'ile väljastati ehitusluba elamu-lauda lammutamiseks ja uue eramu ehitamiseks Pullisaarel (Lemsi küla);
- ◆ Septembrikuu viiuliõppe ringis osalejate tasu vähendati 25%, kuna viiuliõpetaja oli haigulehel;
- ◆ MTÜlt Kihnu Mere Selts nõuti tagasi tegevuse „Kihnu saare paadiehituse traditsiooni taastamine talgute korras“ läbiviimiseks eraldatud toetus.
- ◆ OÜ-le Venorest (Kihnu perearst) anti tasuta kasutada Kihnu Tervisekeskuses asuvad ruumid, mida ta siiani kasutab, lisaks tühjaksjäänud hambaravikabinet.

KIHNU VALLAVOLIKOGUS

- ◆ Vallavanemale maksti kolme kuupalga ulatuses (6000 eurot) tulemustasu seoses tulemusliku tööga valla arengu- ja investeringute kavas ettenähtud projektide elluviimisel aastatel 2017-2021.
- Perioodil 2017-2021 on Kihnu vallas viidud ellu ridamisi investeringuid erinevatesse taristuobjektidesse ning tegevustesse. Kihnu valla valitsuse juhtimisel on hangitud vahendid Suaru ja Sigatsuaru sadamate arendamiseks mahus ca 600 000 eurot. Vallavalitsuse eestvedamisel ja veenmisel on riik ca 800 000 eurot investeeritud Kihnu tuletorni rekonstrueerimisse. Märklise tähendusega on Kihnu päästehoone ehitus, kus 1.7 miljoni euro suuruse investeringu eelduseks oli Kihnu valla valitsuse juhitud ehitusprojekteerimise protsess. Samuti on viidud ellu ridamisi väiksemaid investeringuprojekte, säilitades samal ajal valla hea finantspositsiooni tulevikuinvesteringute tarbeks.
- ◆ Kinnitati Kihnu Kooli 2022-2025. aastate arengukava (võimalik tutvuda Riigi Teataja veebilehel);
- ◆ Kinnitati Kihnu Vallavalitsuse kui ametiasutuse struktuur ja teenistuskohdade koosseis.
- ◆ Otsustati kasutada Kihnu Kala, registriora 1821606 (aadress Külmoone, Lemsi küla, Kihnu vald, Pärnumaa) kinnistu (katastritunnus 30301:001:0121, pindala 2096 m²) ostueesõigust.

Varu enne maru!

Milleks varuda, kui poed on igapäevaselt avatud ja mõni tõsisemate kahjudega kriis võib meid tabada väga väikesel tõenäosusega?

Viimase aja ilmaprognoosid näitavad suuri muutusi, millega kaasneb tuulte tugevnemine, mereveetaseme tõus ning ulatuslikumad kuumaja külmaperioodid. Selle aasta suvi oli erakordselt kuum, mille tulemusena oli suur oht ulatuslikeks metsapõlenguks. Sademete suurenemist ilmestab suvine Tartu juhtum, kus lühikese aja jooksul sadas alla nii suur hulk sademeid, et linna tänavatel tekkisid üleujutused.

Tuulte tugevnemisest andis märku 2019. aasta Kagu-Eesti maru, kus alajaama katuse ära lendamine võttis kohalike elanikelt elektri, vee ja sideühenduse ligi nädalaks. Seega tuleks hädaolukorraks valmistuda varakult, et vajadusel see võimalikult väikesel ebamugavustega üle elada.

Trassivee katkestuse kor-

ral mõelda lähedal asuvatele veevõtu võimalustele (kaev, tiik, järv, jõgi, allikas jne.), kust saate tarbevee, kuid läbi tuleks mõelda ka puhta joogiveevaru olemasolu nii endale, kui oma koduloomadele. Päevane veevaru ühe inimese kohta on 3 liitrit. Trassivee ühenduse katkemisel tühjendage veetorud, lisavett saab boilerist ning wc loputuskastist.

Enne krõbedate külma-kradidega talve saabumist võiks mõelda kodu soojustamisele, akende tihendamisele ja alternatiivsele küttesüsteemile juhiks, kui soojavarustus peaks katkema. Eriti keerulises olukorras on keskküttesüsteemist sõltuvad kortermajade elanikud, kes võiks koos korteriühistuga erinevaid lahendusi arutada. Tunduvalt paremas olukorras on need elanikud, kellel on puupliit või ahi.

Elu ilma elektrita on paras katsumus, mistõttu peaks iga pere olema läbi mõelnud alternatiivsed võimalused valguse ja sooja saamiseks

ning toidu valmistamiseks ja hoiustamiseks. Valgust on võimalik saada erinevate päikesepatareide ja dünamoga laetavate taskulampide või laternate näol, pealambi ja küünalde abil. Unustada ei tohiks vajadusel tikke ning sobivaid patareisid.

Toiduvalmistamine ilma elektrita on lihtne, kui on olemas puupliit, grill või lõkke tegemise võimalus, kuid talvel suure külma on suurepärane abimees ka priimus või matkal kasutatav gaasipliit.

Info saamiseks võiks varuda endale raadio, millel on patareide, dünamo või päikesepatareide kasutamise võimalus. Hädaolukorras saab info Eesti Rahvusringhäälingu kanalitest: ETV, ETV2, ETV+, Vikerraadio, Raadio2, Klassikaraadio, Raadio 4. Side levikut aitab pikendada olemasolev täis laetud akupank.

Lisaks tuleks läbi mõelda pere toidu- ja joogiveevarude kogumine ning hoiustamine oma majapidamises juhiks,

„Mugav elu algab planeerimisest“

Tasuta koolitus e-kanalis MS Teams, 9. novembril kell 18.00-19.00. Koolitusele registreerimiseks kirjuta laaneennetus@rescue.ee. Koolitusel jagame ideid, millele võiksid mõelda, et hädaolukordades mugavamalt hakkama saada.

7-16 aastastele joonistusvõistlus „Elu ilma elektrita“. Ootame vabalt valitud tehnikas tööd enne 11. novembrit. Skaneeri või pildista joonistus, lisa juurde autori ees- ja perekonnanimi, vanus, kool ning töö pealkiri ja postita meilile laaneennetus@rescue.ee. Parimatele auhinnad!

kui poed peaksid olema suletud. Toiduks võiks varuda kaua säilivaid ja lihtsalt valmistatavaid aineid, näiteks purgisuppe, konserve ja kuivaineid. Valikute tegemisel lähuge oma pere soovidele ja vajadustele ning ärge unustage aegajalt kontrollimast realiseerimise kuupäevaid. Ohutus algab meist endist!

Merili Ahtma

Lääne päästkeskuse ennetusbüroo

Kütteperiood toob kaasa korstnaist tõusvad suitsusambad. Foto: Ave Huugen

Prügi põletamine saastab õhku ja ohustab inimeste tervist

Sügis toob kaasa jahedad ilmad ja koos sellega kütteperioodi alguse. Sooja saamiseks tehakse kodustes küttekolletes tuld ning mõnes majapidamises visatakse lisaks küttepuudele ahju ka jäätmeid. Nii aga teha ei tohi, sest olmejäätmete põletamine saastab õhku.

Kodusesse küttekoldesse, olgu see siis kamin, pliit, ahi või katel, sobib ainult puhas kuiv puit. Selline küttematerjal põleb kõrgemal temperatuuril ning tekitab vähem tuhka ja lenduvaid saasteaineid. Tulehakatuseks sobib üksnes kiletamata papp või paber.

Sobimatu küttematerjali: niiske või töödeldud puidu või lausa jäätmete põletamisel tekivad tervisele ohtlikud peened osakesed ja vingugaas.

Plastjäätmete põletamisel lenduvad aga eriti mürgised saasteained (nt dioksiinid ja furaanid), mis võivad põhjustada vähktõbe, väärenguid ja arengupeatust. Korstna kaudu õhku lendunud saas-

teained langevad maapinnale ning vette, kust need omakorda liiguvad edasi toidulauale, kui sööme oma aias kasvatatud saadusi.

Dioksiinid on silmale nähtamatud ja nende mõju inimese tervisele ei avaldu kohe. Võib minna aastaid, enne kui haigusnähud ilmnevad.

Peale välisõhu jõuavad saasteained ka siseõhku, suuremas koguses näiteks siis, kui pikka aega kütmata ahi või pliit suitsu sisse ajab. Põlemisel tekkinud peened tahmaosakesed võivad aga soodustada südame-veresoonkonna ja hingamissüsteemi haigusi.

Välisõhu kvaliteedi mõtmistest selgub, et õhukvaliteet halveneb peenosakeste tõttu just kütisperioodi algul ning seda eelkõige ahiküttega piirkondades. Suits ei rända kaugele, madalatest korstnatest väljunud suits ning suur osa saastest langeb maha sealsamas piirkonnas, sest külmal ajal on hajumistingimused halvemad.

Kütteperioodil võib peenosakestest põhjustatud õhu-

saaste küündida ahiküttega piirkondades tasemele, mis on võrreldav liiklusest tulevane saastega tiptunnil suure magistraali ääres.

Saasteainete vähendamiseks tuleb kütmiseks kasutada ainult kuiva puitu. Niisked küttepuud ei sütti ahjus korralikult ning süttimisfaas venib märksa pikemaks – see omakorda suurendab vingugaasi ja peenosakeste arvu-kust õhus. Niiske puidu kasutamine tähendab ka seda, et osa soojust läheb raisku, sest osa energiat kulub puidu kuivatamisele.

Tuli tuleks süüdata ahjus alati ülevalt ja kui võimalik, siis halud laduda restina. Nii põlevad puud palju kõrgemal temperatuuril ja keskkonda eraldub vähem saasteaineid.

Kuna ahjuukse avamisel paiskub saasteaineid ka tuppa, siis peaks ust avama võimalikult harva.

Suurem kogus papi- ja paberi-jäätmeid on põletamise asemel mõistlik hoopis ringluse saata. Need saab viia avalikesse kogumiskonteineritesse või kohalikku jäätmejaama,

Kas teadsid, et ...

Ühe perekonna tekitatud jäätmete koduahjus põletamisel vabaneb keskkonda hinnanguliselt sama palju toksilisi ühendeid kui u 200 tonni prügi põletamisel jäätmepõletustehases.

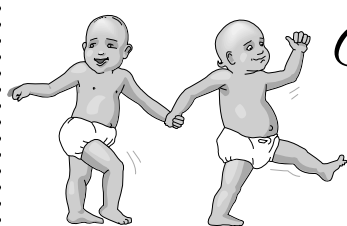
Tehases põletatakse jäätmeid stabiilselt kontrollitud keskkonnas temperatuuril 1000–1100 °C, mille juures põlevad toksilised õhusaasteained vähemohtlikeks põlemissaadusteks.

Seevastu koduahjus põleksid jäätmed madalamatel temperatuuridel ja ebastabiilselt, mistõttu ei põle toksilised ühendid lõplikult ära.

ma, sinna saab viia ka plastpakendid. Lähima jäätmejaama, avaliku pakendikonteineri või vastuse küsimusele, kuhu millised jäätmed viia, leiad lehelt kuhuvia.ee.

Dagmar Undrits,

Keskkonnaameti välisõhu peaspetsialist

Õnnitleme!

*Helene Kleini ja Mairold Mätase
perre sündis 28. septembril 2021
tütar Meribel Mätas*

*Hanna-Maria Vimmi ja Enar Buravkovi
perre sündis 22. oktoobril 2021
tütar Sanna Buravkov*

Novembrikuu sünnipäevalapsed

4. november

Ellen Loob (Raja) 65
Mihkel Karjam (Tika) 55

5. november

Mihkel Leas (Soometsa) 60

10. november

Leida Jaaksoo (Sassi) 83
Elgi Täll (Haavametsa) 74

12. november

Helju Oad (Lehe) 84

13. november

Arno Köster (Aaviku) 72

30. november

August Vesik (Tungi) 73

KIHNU MUUSEUMIS

Teisipäeval, 2. novembril

HINGEDEPÄEV

kell 12 LAULUD SURNUAIAL
pärast muuseumis soe tee ja kook ning
laulud jätkuvad.

Transpordi soovist teata julgelt Aivele
tel 513 3193.

Kõik on oodatud!

KIHNU JÄÄTMEJAAM ja TAARAPUNKT

on avatud 1. oktoobrist kuni 1. maini

ESMASPÄEV 10.00 - 15.00

TEISIPÄEV suletud

KOLMAPÄEV suletud

NELJAPÄEV 10.00 - 15.00

REEDE 10.00 - 15.00

LAUPÄEV 10.00 - 15.00

PÜHAPÄEV suletud

RIIGIPÜHADEL suletud

Samas müüa majapidamisgaas!

Müügil kinnitusvahendid ja
mootoriõlid!

Kihnu Majanduse osaühing,

TELEFON 4420 220

registrikood 11187384, Linaküla küla, Kihnu vald,

majandus@kihnu.ee

Lahkunud

VELLO OAD
25.07.1949-18.10.2021